KERNINFO

Informatieblad over KERNBEWAPENING,
KERNENERGIE en KERNINDUSTRIE
verschijnt 8 keer per jaar
jaargang 3, nummer 1 - januari 1995

uitgegeven namens de
Nederlandse Kernstop Coalitie
p/a Herenstraat 9
6701 DG WAGENINGEN
tel 08370 - 23481
fax 08370 - 23588
e-mail epp92@antenna.nl
giro 591 24 20 tnv Vrienden van EPP te EINDHOVEN

Inhoud KERNINFO nummer 1, jaargang 3, januari 1995

	pag
Ter Inleiding	1
Berichten uit de NKC-werkgroep	2
Nederland en het World Court Project	2
Zuid-Afrikaanse kernwapenpolitiek	4
Naar een Europese kernmacht?	8
Greenham Common vrouwenvredeskamp	10
Japanse overtuigings technieken	14
Marshall eilanden	15
Voor moeder aarde	15
Nieuwe non-proliferatie politiek	16
Stellingname van de NKC	17
De rebellen-club	23
Kalender voor 1995	25

Collectie Stichting Laka
www.laka.org
Gedigitaliseerd 2014

TER INLEIDING

De beste wensen? Voor jullie ligt het eerste (dikke) nummer van KernInfo in 1995. 1995 zou een belangrijk jaar kunnen worden als het gaat om de nucleaire industrie.

- In april wordt er besloten over de verlenging van het Niet Verspreidings Verdrag inzake Kernwapens (Non-Proliferatie Verdrag, NPV).
- Voor juni 1995 hebben de 34 landen die hebben gereageerd in het kader van de adviesaanvraag over het gebruik van kernwapens door de Wereldgezondheids-organisatie (WHO) bij het Internationaal Gerechtshof de mogelijkheid op elkaars bijdragen te reageren, mogelijk doet het Hof al een uitspraak in 1995.
- Op 6 augustus wordt herdacht dat 50 jaar geleden de eerste kernbom werd gebruikt op Hiroshima en op 9 augustus de bom op Nagasaki.
- Het is nog altijd mogelijk dat er een algeheel verbod op kernproeven komt.
- Het is, helaas, ook mogelijk dat er een Europese kernmacht gaat ontstaan.

Aan het eind van dit nummer is de stellingname van de Nederlandse Kernstop Coalitie integraal opgenomen. Het is van het grootste belang om een ander Nederlands beleid te maken op het gebied van kernwapens. Het goede werk dat in het verleden is verricht door vredesbeweging en overheid is toe aan continuering, zeker als het gaat om de verhoudingen in de wereld recht te trekken, wat naar mening van de NKC betekent dat van (kern) machtsmiddelen moet worden afgezien. Verder vindt u in dit nummer van KernInfo een artikel over Zuid-Afrika, voor al van belang omdat het laat zien dat het afzien van kernwapens en afzien van apartheid voorwaarde is om volwaardig en geloofwaardig geaccepteerd te worden in de internationale gemeenschap. Een artikel over zorgwekkende ontwikkelingen op Europees gebied als het gaat om kernwapens. Een artikel

over ontwikkelingen rond het World Court Project, op 16 december is daar weer een belangrijke stap gezet! Dat het verzet tegen kernwapens nog altijd levend is vindt u in een verslag over een bezoek van 5 vrouwen aan het vrouwenkamp bij Greenham Common.

Na al het taaie leeswerk aan het eind van dit nummer van KernInfo een moment van ontspanning (?), Paulien Geitenbeek tekent en schrijft en hopelijk wordt dat een traditie in KernInfo.

Betalingen

Dit blad is volledig afhankelijk van de aktiviteit van de lezers, er is geen tijd en geld om acceptgirokaarten uit te sturen. Er zijn nog altijd lezers die niet in 1993 en/of 1994 hebben betaald. Die adressen zijn herkenbaar op het etiket aan een kode. De codes 93, 94 en 95 geven aan voor welk jaar reeds betaald is. Aan hen die geen kode 95 hebben het verzoek snel te reageren. Er zijn ook adressen met een kode 'ex' (ruilabonnement), 'cc' (ter informatie) en '?' (men wist nog niet of men een abonnement wilde). Die lezers mogen natuurlijk best betalen, vooral de lezers met een kode '?'.

Neem en lees!

Dirk Jan Dullemond

BERICHTEN UIT DE NKC-WERKGROEP

Langs deze weg wens ik alle bij de NKC betrokken mensen en organisaties op het gebied van vredesvraagstukken een inspirerend actief 1995 toe. Als ik de lijst van activiteiten voor 1995 overzie dan komt vaak steeds vanzelf de gedachte naar boven n.l. zal ons, als mensen levend op deze planeet, in 1995 lukken om een kleine stap te zetten om deze planeet leefbaar te maken?

Aan de inspiratie van iedereen, betrokken bij de voorbereidende discussie in Nederland over een Nieuwe Non-Proliferatie Politiek zal het niet liggen.

Ik vind het in ieder geval inspirerend te zien hoe WISE, TNI, Greenpeace Nederland en de NKC deze discussie voorbereiden.

Daarnaast is de deur van Buitenlandse Zaken over deze materie iets open gegaan naar ons toe. En is dus veel werk aan de winkel waarvoor de werkgroep versterking vraagt. Wil iemens hierover eerst nog wat meer weten, bel mij dan rustig op.

Mans van Zandbergen, Voorzitster NKC, telefoon: 03402 63551.

NEDERLAND EN HET WORLD COURT PROJECT

Al eerder, in 1993, heeft KernInfo bericht over het World Court Project (WCP). In Mei 1993 werd in de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) een resolutie ingediend waarin het Internationaal Gerechtshof gevraagd werd advies uit te brengen over het gebruik van kernwapens. Sindsdien is het wat stil geworden, maar achter de schermen is veel werk verricht om een verder gaande adviesaanvraag door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties te laten doen. Dat heeft op 16 december 1994 geresulteerd in een adviesaanvraag van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties aan het Hof over de illegaliteit van het gebruik van kernwapens en de dreiging met kernwapens.

WHO adviesaanvraag

Op 23 september 1994 gaf het Internationaal Gerechtshof een persbericht uit. Daarin werd meegedeeld welke staten verklaringen hebben ingediend inzake de adviesaanvrage van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) over de rechtmatigheid van het gebruik van kernwapens. In totaal hebben 34 staten, waaronder Nederland, gebruik gemaakt van het recht hun standpunt over het gebruik van kernwapens (én over de ontvankelijkheid van de WHO-aanvrage) aan het Hof kenbaar te maken.

Volgens de regels van het Hof mogen die staten hun verklaringen niet publiceren. Het Hof stelt alle 34 inzenders op de hoogte van elkaars bijdragen. Zij krijgen tot 20 juni 1995 de gelegenheid op elkaar te reageren.

Niettemin: vragen staat vrij. De Nederlandse WCP-werkgroep heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken verzocht de tekst te mogen ontvangen. Dat lukte niet, de minister zond echter wel een korte samenvatting van de inhoud.

WHO-verzoek ontvankelijk?

De Nederlandse regering betwijfelt of de WHO wel gerechtigd is de betreffende adviesaanvraag te doen. Alleen de Veiligheidsraad en mogelijk de Algemene Vergadering van de VN mogen dat volgens de Nederlandse regering. Dit omdat uitsluitend deze twee organen beslissingen kunnen nemen over het gebruik van geweld, dus ook over het gebruik van kernwapengeweld. Bovendien vindt de regering dat de WHO geen speciaal belang heeft bij een uitspraak: zij zou zo'n uitspraak niet nodig hebben om beter aan haar doelstellingen te kunnen werken. De regering meent daarom dat het Hof de aanvraag niet ontvankelijk dient te verklaren.

Professor de Waart, hoogleraar internationaal recht aan de VU en lid van de Wetenschappelijke Raad van IALANA, denkt daar anders over in zijn speech te Den Haag op de eerste vervaldag voor het aanbieden van de regeringsverklaringen aan het Hof, 10 juli 1994. Juist de WHO, als speciaal VN-orgaan op het gebied van gezondheid, heeft een specifiek belang bij het

verkrijgen van een uitspraak, vindt hij. Ook het Rode Kruis heeft zo'n belang, maar dat is niet gerechtigd tot het doen van een aanvraag.

Onthouding van advies

Mocht het Hof de WHO-aanvraag tóch ontvankelijk verklaren, dan meent de Nederlandse regering dat het Hof desondanks beter af kan zien van een advies. Het Hof is niet verplicht tot het geven van een adviesuitspraak. Een uitspraak zou, volgens de regering, hoe dan ook schadelijk zijn voor het Non-Proliferatie Verdrag (NPV), bedoeld wordt waarschijnlijk voor de positie van de bestaande kernwapenstaten, zowel bij een positieve uitspraak als bij een negatieve. Die positie wordt, verbijsterend maar waar, door de Nederlandse regering ondersteund.

Bij de komende verlengings-conferentie voor het NPV in april 1995 wordt beslist voor welke termijn het NPV wordt verlengd. De erkende kernwapenstaten wensen onvoorwaardelijke en onbeperkte voortzetting van het verdrag. De ontwikkelingslanden vinden het huidige verdrag discriminerend en voor de toekomst in deze vorm onacceptabel. In de grond van de zaak wordt in het NPV koehandel bedreven. "Als jullie ons niet nadoen, beloven dat je geen kernwapens zult nastreven, dan krijg je van ons kernenergie", staat er eigenlijk in dit verdrag. Dat was niet geheel onvoorwaardelijk, de kernwapenstaten dienden te beloven hun kernwapenarsenalen zo snel mogelijk te reduceren en vervolgens af te schaffen (Artikel 6 van het NPV).

In 1995 zullen veel landen duidelijke aan termijnen gebonden voorwaarden stellen. Het verrassende van het Nederlandse standpunt is dat hier onvoorwaardelijke en onbeperkte verlenging van het NPV wordt nagestreefd.

Niet altijd onrechtmatig

Mocht het Hof tóch besluiten tot een adviserende uitspraak dan kan die, volgens de Nederlandse regering, geen illegaal verklaring inhouden, want "kernwapengebruik is niet in alle omstandigheden onrechtmatig"!

In theorie kun je dat niet vaststellen. Of er bijvoorbeeld onnodig lijden is bij het bereiken van een "wettig militair doel" zou je alleen maar in concreto kunnen beoordelen, dus van geval tot geval. Het enig "wettig militair doel" is zelfverdediging. Na aangevallen te zijn met kernwapens zou je met zulke wapens terug mogen slaan (vergelding).

Team nog niet ontbinden

Het team van 6 experts dat op het Ministerie van Buitenlandse Zaken aan de Nederlandse standpuntsverklaring heeft gewerkt kan maar beter niet ontbonden worden. Er is weer nieuw werk aan de winkel.

Bij de Algemene Vergadering van de VN in 1993 werd een resolutie in gediend door de Niet gebonden landen (NAM-landen). In die resolutie wordt een advies gevraagd aan het Internationaal Gerechtshof over zowel het gebruik van kernwapens, als het dreigen met gebruik van kernwapens. In 1993 werd de resolutie nog teruggetrokken onder grote druk van kernwapenstaten en een groot deel van de Westerse wereld (waaronder Nederland). Dit jaar hebben de NAM-landen echter de resolutie wel ingediend en het tot een stemming laten aankomen in de Algemene Vergadering.

Op 16 december werd dan ook de volgende resolutie aangenomen: "De Algemene Vergadering besluit het Internationaal Gerechtshof te verzoeken zo spoedig mogelijk een oordeel (advisory opinion) te geven over de volgende vraag: Kan gebruik of dreigen met gebruik van kernwapens ooit geoorloofd zijn in het internationaal recht?"

Voor de goede orde: Nederland stemde tegen de resolutie, samen met de andere Kernwapenstaten (uitgezonderd China) en andere westerse landen. De stemverhouding in de Algemene Vergadering was: 78 landen stemden voor de resolutie, 43 tegen, 38 onthoudingen en 25 landen die niet mee stemden. Vooral Niet-gebonden landen en niet westerse landen stemden voor de resolutie.

Verdere ontwikkeling

Waarschijnlijk zal het Internationaal Gerechtshof de aanvraag van de WHO en de aanvraag van de Algemene Vergadering gaan combineren. Dat betekent dat het Hof opnieuw zal uitnodigen tot het inzenden van nieuwe bijdragen van de verschillende landen. Het is van hetallergrootste belang dat de verschillende (Nederlandse) groepen, die zich inzetten voor een kernwapenvrijewereld, druk uit gaan oefenen op de regering.

Dirk Jan Dullemond

Bron: Ton van Asseldonk, lid Nederlandse WCP-werkgroep van de NVMP, correspondentie van de NKC met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Voor meer informatie over het World Court Project: IALANA, postbus 11589, 2502 AN Den Haag, telefoon 070-3634484, telefax 070-3455951

ZUID-AFRIKAANSE KERNWAPENPOLITIEK.

24 Maart 1993 maakte president de Klerk van Zuid-Afrika publiekelijk bekend dat de geheime Zuid-Afrikaanse atoommacht niet meer bestond. Hij maakte daarmee een einde aan jaren lange speculaties omtrent het bezit van atoomwapens door Zuid-Afrika. Reeds in 1991 was Zuid-Afrika toegetreden tot het Non-Proliferatie Verdrag (NPV). Als onderdeel van de toetreding tot het verdrag werden ook de voorraden van hoogverrijkt uranium aangegeven, die gemoeid zijn geweest met het Zuid-Afrikaans kernwapenprogramma, bij het Internationaal Atoom Energie Agentschap (IAEA). Er blijven echter nog steeds onopgehelderde vragen rond het kernwapenprogramma van Zuid-Afrika.

Waarom

In het begin van de 60er jaren assisteerde Zuid-Afrika Portugal bij het onderdrukken van bevrijdingsbewegingen. Dit was uitvloeisel van een politiek die het communistische (Russisch/Cubaanse) gevaar moest bezweren dat Angola, Rhodesie (Zimbabwe) en Moçambique bedreigde en dus ook Zuid-Afrika. Om zich te verzekeren van internationale, westerse, ondersteuning werd o.a. een Zuid-Afrikaanse nucleaireafschrikkingspolitiek ontworpen. Het bijzondere van die politiek is dat deze niet zo zeer tegen de buurlanden was gericht maar meer werd gebruikt om de grootmachten signalen te geven.

De afschrikkingpolitiek was gebaseerd op onzekerheid, daarom was het ook nodig de hoogst mogelijke geheimhouding te betrachten. De strategie kende 3 fases. In de eerste fase wordt de mogelijkheid van een kernwapen(programma) niet ontkend maar ook niet bevestigd. Als Zuid-

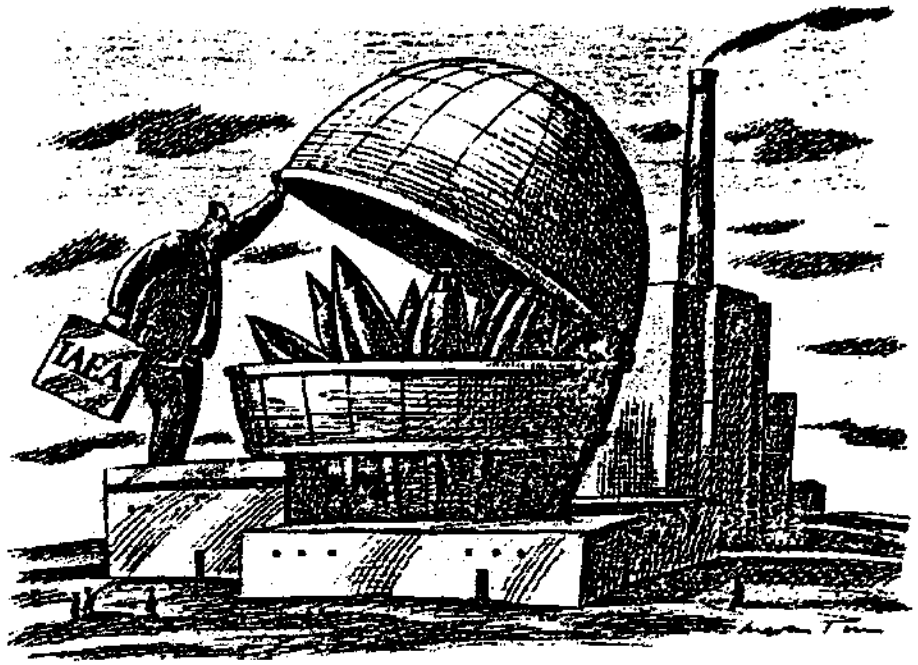

nog ontbrak was de opwerking van nucleair afval.

In het begin van de 80er jaren heeft Zuid-Afrika gereedschap en materiaal in gevoerd voor haar kernwapenprogramma. Het bijzondere hieraan is dat het meeste materiaal niet onder nucleaire export kontrole regelingen viel. De invoer ontdook echter wel de internationaleboycot tegen het Zuid-Afrikaanse apartheids regime.

Afrika zou worden bedreigd zou fase 2 actief worden: in het geheim zouden westerse landen op de hoogte worden gebracht van het bestaan van de kernmacht. De derde fase zou een openlijke bekendmaking inhouden van het kernwapen(programma).

Geschiedenis.

In de 50er en 60er jaren werd met Amerikaanse en Europese hulp een eigen Zuid-Afrikaanse kernenergie infrastructuur op gezet worden. Eind 50er jaren leverden de Amerikanen de Safari-1 onderzoeksreactor voor het Pelindaba onderzoekscentrum, bij Pretoria, welke in 1965 operationeel werd. Deze onderzoeksreactor stond onder kontrole van het IAEA, gedurende 10 jaar hebben de V.S. 100kg hoogverrijkt uranium geleverd voor deze reactor. Toen echter Zuid-Afrika internationaal geïsoleerd werd stopten deze leveringen in 1975. Het isoleren van Zuid-Afrika heeft tot gevolg gehad dat Zuid-Afrika in het geheim kennis, onderdelen en nucleairmateriaal begon te verwerven. Met Israël werden banden aangeknoopt waarvan het nog niet duidelijk of ook kennis voor het maken van kernwapens is uitgewisseld. Het bijzondere aan het Zuid-Afrikaanse nucleaire complex is dat het alle schakels vanaf uranium-mijnbouw aanwezig waren. Het enige wat

Oorspronkelijk was het kernwapenprogramma een programma voor vreedzame kernexplosies. In het begin van de 60er jaren werd onderzoek verricht naar het gebruik van kernexplosies bij de mijnbouw. Met het vooruitzicht op betrouwbare levering van, in Zuid Afrika, hoogverrijkt uranium werd in 1971 in het geheim toestemming gegeven tot het ontwikkelen van een kernbom. In het diepste geheim werd bij Somchem, een onderzoekscentrum in de Kaap provincie, werk verricht. Volgens een medewerker van Armscor, waar Somchem een onderdeel van was, was zo goed als niemand op de hoogte van het doel van het werk dat werd verricht bij Somchem. In 1974 werd een model kernwapen beproefd zonder splijtstof. Na deze proef werd besloten tot het inrichten van een kernproefgebied voor ondergrondse kernproeven. Het kernproefgebied werd gevestigd in de Kalahari woestijn, nabij Upington. Er werden 2 schachten geboord die in 1977 gereed waren. In 1977 werd door het AEB (Atomic Energy Board) een eigen super geheime onderzoeks- en ontwikkelingscentrum ingericht op het Pelindaba terrein. Alle programma's bij Somchem werden daarheen verplaatst. In 1977 was het AEB gereed om een ondergrondse kernproef uit te voeren. Het verrijkingsprogramma had echter

nog niet voldoende uranium geproduceerd, zodat werd besloten tot een zogenaamde koude kernproef, een volledige ondergrondse proef zonder kern met hoogverrijkt uranium. De proef werd echter niet uitgevoerd omdat de Russische geheimedienst er lucht van kreeg en de Amerikaanse geheimedienst inlichtte. De Russische en Westerse regeringen waren er toen van overtuigd dat Zuid-Afrika een volledige ondergrondse proef zou uitvoeren. Onder druk van diverse regeringen werd de proef niet uitgevoerd, de schachten dicht gemaakt en het kernproefgebied gesloten.

Hoewel het kernproefgebied was gesloten ging de ontwikkeling van een kernwapen onverdroten voort. In 1978 was een tweede model kernwapen gereed. Dit kernwapen was niet zozeer inzetbaar, maar een kernwapen dat zeer snel zou kunnen worden geplaatst in één van de schachten van het voormalig kernproefgebied in de Kalahari. Daarmee was de mogelijkheid geschapen, doormiddel van het dreigen met het nemen van een kernproef, grootmachten onderdruk te zetten in tijden van crisis. Pas in 1979 was er voldoende hoogverrijkt uranium geproduceerd voor dit kernwapen. Het eerste wapen is nooit verder ontwikkeld en werd achter de hand gehouden als demonstratie van Zuid-Afrikaans kunnen en als referentie model. Ook werd het "vreedzame" kernexplosieven programma in 1979 omgezet in een echt kernwapenprogramma. Armscor nam volledig de macht over en het programma richtte zich op een inzetbaar kernwapen, onderzoek naar waterstofbommen en het produceren van plutonium en lithium 6 (voor het produceren van tritium voor waterstofbommen).

Op een afstand van 15 kilometer van Pelindaba werd door Armscor een nieuw complex opgericht, het "Circle complex". Dit complex bevond zich, goed verborgen, op het Gerotek terrein, slechts 1 weg leidde er naar toe. Voor sateliet ogen was het gebouw totaal nietszeggend, zelfs antennes waren niet aangebracht niet op te vallen. Onder zeer stringente maatregelen werden hier de overige 6 Zuidafrikaanse kernwapens geproduceerd en bewaard. Van de 100 mensen die in het cirkel complex werkten waren 40 mensen betrokken bij het kernwapenprogramma. Slechts 20 daarvan waren betrokken bij de assemblage van de kernwapens.

Omdat gevreesd werd dat de kosten te hoog zouden gaan worden, werd in 1985 het kernwapenprogramma beperkt. Ondanks de beperkingen werden de meeste kernwapens pas na 1987 geproduceerd, ook werd een nieuw laboratorium ingebruik genomen (Advena laboratorium). Op het moment van ingebruikname, 1989, werd echter besloten dat het complete kernwapenprogramma zou worden gestopt.

Politiek gezien was het kernwapenprogramma een blok aan het been geworden voor Zuid-Afrika. Wilde het land zich weer bij de internationale gemeenschap aansluiten dan moest de apartheid worden afgeschaft en moesten de kernwapens weg. In 1990 werd door de Klerk instructie gegeven de kernwapens te ontmantelen als voorbereiding tot het toetreden tot het NPV. Op 10 juli 1990 trad Zuid-Afrika toe tot het NPV en later dat jaar kwamen de eerste inspectie teams van het IAEA. Maart 1993 maakte de Kerk het voormalige kernwapenprogramma bekent, de vernietiging van alle kernwapens en het onder controle stellen van het splijtbaarmateriaal uit dit programma door het IAEA.

Hoe

Zuid-Afrika was afhankelijk van veel kennis uit het buitenland (lees Europa en de Verenigde Staten), door dat er echter een goede kennis infrastructuur was werd een groot deel van die afhankelijkheid teniet gedaan. Voorbeeld hiervan is de Advena kernwapenfabriek. Hier werden relatief simpele machines, welke niet onder (nucleaire) export kontrolles vielen, geïmporteerd en omgebouwd tot complexe machines geschikt voor precisie werk. Zo werden b.v. 2-dimensionale machine omgebouwd tot 3-dimensionale machines die geschikt waren voor het maken van hoge-kwaliteitsonderdelen voor kernwapens. Voordeel van deze aanpak was ook dat de kans dat buitenlandse geheimediensten lucht kregen van

ontwikkelingen verminderd werd. Nadeel was dat het kernwapen-programma soms danig werd vertraagd.

Het moeilijkste punt voor Zuid-Afrika was het verkrijgen van voldoende splijtstof voor het maken van kernwapens. Via 2 wegen werden pogingen ondernomen. Allereerst probeerde Zuid-Afrika via 't plutonium pad materiaal te komen. Hiertoe werd de Pelinduna reactor gebouwd. Als brandstof werd 606 kilo 2% uranium gebruikt uit de V.S.. Omdat dit programma teveel geld opslokte werd het na 2 jaar gestopt. Het uranium werd echter eerst in Engeland opgewerkt voordat het werd terug gezonden naar de V.S.

Meer succes was er voor het uranium-verrijkingsprogramma. In 1969 werd, na succesvolle laboratorium proeven, besloten dat er een verrijkingsfabriek zou worden gebouwd. In 1970 werd het bestaan van de verrijkingsfabriek, de "Y-plant" bij Valindaba nabij het Pelindaba complex, bekend gemaakt en werd er commerciële verrijkingscapaciteit aangeboden door UCOR (Uranium Enrichment Corporation), natuurlijk werd het militaire-verrijkingsprogramma geheim gehouden. Vanaf 1978 produceerde de Y-plant uranium voor het wapenprogramma, 45% verrijkt uranium voor de Safari reactor en laagverrijkt uranium voor de Koeberg centrale bij Kaapstad. Tot de sluiting van de Y-plant werd ongeveer 400 kilo uranium, met een minimaal 80% verrijkingsgraad, geproduceerd voor de Zuid-Afrikaanse kernwapens.

De flits van 1979

Wat onopgehelderd blijft is of Zuid-Afrika, samen met Israël, een kernproef heeft genomen in de Atlantische Oceaan. In 1979 werd door een Amerikaanse VESA satelliet een flits waargenomen in de zuidelijke Atlantische Oceaan. Het is niet duidelijk of de flits van een kernexplosie afkomstig is geweest. Daarnaast worden uit Zuid-Afrika tegenstrijdige berichten gegeven over deze flits, dat blijft voorlopig dus speculeren.

Dirk Jan Dullemond

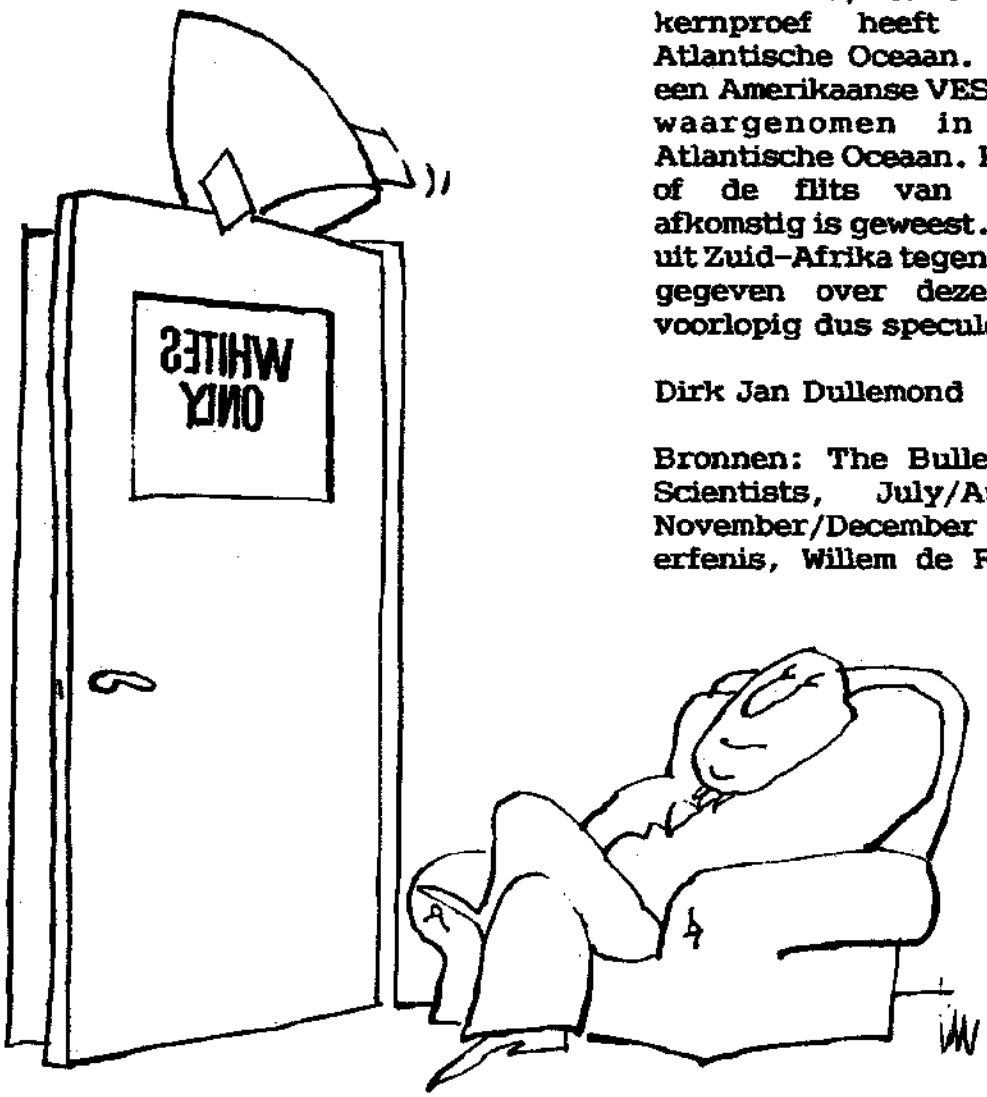

Bronnen: The Bulletin of the Atomic Scientists, July/August 1994 en November/December 1994; De nucleaire erfenis, Willem de Ruiter en Bart vd Sijde, Uitgeverij Boom 1985; zuidafrika atoommacht, Dan Smith

NAAR EEN EUROPESE KERNMACHT?

Het einde van het Oost-West conflict heeft verstrekkende gevolgen voor de politieke verhoudingen in de wereld. Zeker als het gaat om de afschrikkings-kernmacht van de Verenigde Staten in Europa, immers de Sovjet dreiging is niet meer en het Congres wil minder geld uitgeven aan defensie en verdere ontwikkeling van kernwapens. Door deze verandering van de verhoudingen binnen en buiten de NAVO, West Europese Unie (WEU) en CVSE zijn er ontwikkelingen mogelijk die tot een Europese kernmacht kunnen leiden.

Argumenten voor een Europese kern-afschrikkings-macht worden ingegeven door de afname van de Amerikaanse "defensie" inspanningen (lees kernmacht) in Europa. Binnen Europa heeft Frankrijk een eigen kernmacht, waarvan het niet duidelijk is hoe deze Europese belangen dient. De Engelse kernmacht is binnen de NAVO betrouwbaar, maar is niet in staat, lees groot genoeg, potentiële nieuwe kernmachten in ontwikkeling af te schrikken.

Er gaan daarom stemmen binnen de WEU op om na te denken over een geïntegreerde Europese kernmacht, die dan de Franse en Engelse kernmachten omvat. Eén van de zorgen die Frankrijk daarbij heeft is dat het Verenigd Duitsland ook stevig binnen de WEU komt te zitten als het gaat over voldoende zeggenschap over de kernmacht. Duitsland zou immers een eigen kernmacht kunnen gaan ontwikkelen. Ter vergelijking, in Japan worden vergelijkbare argumenten gebruikt om een eigen Japanse kernmacht te ontwikkelen nu de "bescherming" van de Verenigde Staten verminderd.

Het lijkt er op dat het belangrijkste doel niet is potentiële (nieuwe) kernmachten af te schrikken (zich te ontwikkelen), maar meer de politieke eenwording van Europa te versterken zoals die is in gezet door de CVSE en de Europese Unie (de EU na het verdrag van Maastricht). Als zodanig zou een Europese kernmacht bijdragen tot meer prestige van de EU. In andere woorden, nu dat de EU in moeilijk vaarwater zit denken sommige Europese politici dat een Europese kernmacht de integratie zou kunnen bevorderen.

Even wakker worden!

Dat er al bewegingen gaande zijn om tot een Europees beleid voor kernwapens te komen moge uit het volgende blijken:

- In juli 1990 deed minister van defensie Chevenement, Frankrijk, de volgende suggestie: een West Europese defensie had als enige keus Duitsland ook nucleaire bescherming te bieden, gegeven dat de Amerikaanse bescherming minder zou worden en dat een eigen Duitse kernwapen-macht een niet aantrekkelijke optie was.
- In Januari 1992 vroeg president Mitterand zich af of het mogelijk was een doctrine te ontwikkelen binnen de Europese Gemeenschap voor de Franse en Britse kernmachten. Hij vermoede zelfs dat dit weleens van de meest urgente vraagstukken zou worden voor een gezamenlijke Europese defensie.
- In 1993 voorzag minister van defensie Rifkind, Groot Brittannië, grote voordelen voor nucleaire samenwerking met Frankrijk.
- Op 26 juli 1993 besloten Frankrijk en Groot Brittannië dat de gezamenlijke Franse-Britse commissie voor nucleaire politiek en doctrine een permanente status zou krijgen. Deze commissie was op een tijdelijke basis ingesteld in 1992. De commissie had de verschillende benaderingen van afschrikking, nucleaire doctrines en concepten vergeleken, alsmede de anti-raket systemen, wapenbeheersing en non-proliferatie politiek. Op dit moment is er echter nog geen praktische afstemming zoals bijvoorbeeld gecoördineerde kern-onderzeeër patrouilles en het vermijden van doublures bij het kiezen van doelen voor kernwapens.

Standpunten

Voor een mogelijke ontwikkeling van een Europese kernmacht is het van belang de huidige politiek van Frankrijk en Groot Brittannië te bestuderen.

Beide landen benadrukken dat de respectievelijke kernmachten een onafhankelijk karakter hebben.

De Britse regering beschouwt haar kernmacht geïntegreerd in de NATO. Dat betekent voor de Britse kernmacht binnen het NATO "Single Integrated Operation Plan" (SIOP) automatisch de afschrikking verzorgen voor de andere NATO landen. Het Verenigd Koninkrijk beschouwt daarmee een aanval op één van de NATO landen als aan aanval op haar vitale belangen.

Frankrijk echter maakt geen deel uit van de NATO en zeker niet van de zogenaamde NATO "Nuclear Planning Group" (NPG) welke het nucleaire afschrikkingsbeleid coördineert. De officiële Franse politiek is dat de kernmacht ter beschikking staat van het staatshoofd, bedoelt om de Franse belangen en het land te verdedigen. Recentelijk werd dat nog eens bevestigd door een uitspraak van de Franse minister van defensie Leotard, die aangaf dat voor een geloofwaardig afschrikkingsbeleid het van belang was dat de inzet van een kernmacht niet gedelegeerd kon worden maar in één hand moest blijven.

Bovenstaande lijkt er op te wijzen dat als er al aan een Europees beleid voor kernwapens wordt gedacht dat landen binnen één de allianties (NATO, WEU of CVSE) voor een geloofwaardig beleid op het gebied van kernwapens afhankelijk zullen blijven van andere landen. De wijziging ten opzichte van de Koude Oorlog is dat die belangen minder met die van de Verenigde Staten verweven zullen zijn en meer met die van het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk.

Ontwikkeling van nieuwe kernwapens binnen een nieuwe, Europese, alliantie zou wel eens moeilijk kunnen worden. De Britten hebben tot op heden voornamelijk gebruik gemaakt van Amerikaanse technieken, resultaten en kernproefgebieden. Recentelijk is de Britse kernmacht gereduceerd tot het in de vaart brengen van 4 Trident onderzeeërs. Deze onderzeeërs met hun kernwapens zijn afgeleiden van het Amerikaanse Trident programma. Ook heeft de Britse regering uit kosten overwegingen besloten het aantal kernkoppen per raket te verminderen. Dat zou tot de overweging kunnen leiden dat een verdere Britse nucleaire ontwikkeling niet aannemelijk is. De Britten zijn uit kosten overweging waarschijnlijk ook gebaat bij een Frans-Britse samenwerking op kernwapengebied.

De Fransen hebben nog een volledig ontwikkelingsprogramma gaande. De Franse kernmacht bestaat zowel uit korteafstandswapens als uit langeafstandswapens. Daarmee heeft het land een volledig scala aan mogelijkheden. Een eventuele samenwerking tussen Frankrijk en Groot Brittannië zou daarom wel eens voordeliger voor de Britten kunnen uitpakken dan voor de Fransen.

Bij de Frans-Britse samenwerking op het gebied van ontwikkelen van kernwapens is het onduidelijk in hoeverre het Verenigd Duitsland de relatief grote economische kracht kan en zal gebruiken om Franse en Britse kernwapens te ontwikkelen, inruil voor een "veiligheid" garantie.

Dat een Europees beleid op het gebied van kernwapens een feit is kun je ook aflezen uit de verwikkelingen rond het NPV. De EU heeft een gezamenlijk beleid als het Non-Proliferatie betreft. Binnen dat beleid wordt de universele karakter van het NPV benadrukt. En pleit de EU voor onvoorwaardelijke en onbeperkte verlening van het NPV. De EU zal landen die het verdrag nog niet hebben ondertekend proberen te bewegen dat alsnog te doen. Dat betekent ook dat Nederland zich voor zo'n beleid inzet! Belangrijke rollen voor het beleid zijn op dit moment weggelegd voor Duitsland als woordvoerder en Frankrijk, dat zich inzet om landen in het gareel te krijgen als het gaat om onvoorwaardelijke en onbeperkte verlenging. Naar verwachting zullen landen die economisch afhankelijk zijn van de EU (zoals b.v. Egypte en Nigeria) worden geprest hun oppositie op te geven.

Voor een aantal landen binnen de EU, onder leiding van Frankrijk, wordt het als noodzakelijk gezien om economische en politieke kracht te combineren met militaire kracht. Zo zou de EU internationaal aan aanzien

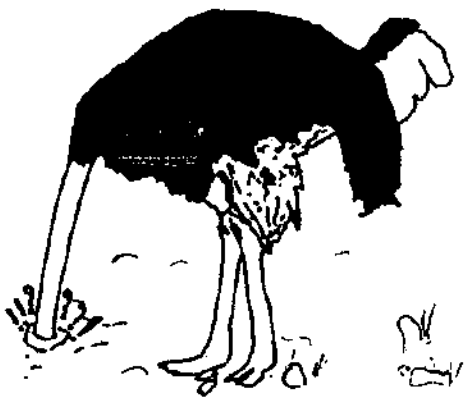

winnen.

Een onzekere wereld

Het is allerminst zeker dat de ontspanning in het Oost-West conflict ook leidt tot vermindering van het belang van kernwapens in de wereld en het uiteindelijk afschaffen van kernwapens. De Franse-Britse samenwerking in Europees verband is dan ook zorgwekkend, zeker als het gaat om een geloofwaardig Non-Proliferatie beleid (met name artikel van het NPV). Het zou de Nederlandse regering dan ook sieren een meer onafhankelijk standpunt in te nemen om mee te werken aan een verdere ontspanning op wereldschaal, die niet gebaseerd is op afschrikking ondersteund door kernwapens maar op samenwerking en vertrouwen. Landen die in harmonie met elkaar willen omgaan doen dat o.a. doormiddel van het nemen van belangen in elkaars economie en niet door middel van het oprichten van barrières en machts politiek. Waakzaamheid blijft geboden!

Dirk Jan Dullemond.

Bron: ippnw.campaigns, European Union Monitoring Project Reports 1-6; J. Vande Putte.

GREENHAM COMMON VROUWENVREDESKAMP

Dit artikel is een verslag van het bezoek dat 5 vrouwen (Ali, Barbara, Margreet, Judith en ik (Yolanda)) hebben gebracht aan het vrouwenkamp bij Greenham Common en over een proces aangespannen tegen 6 vrouwen van het kamp wegens "criminal damage."

Na een voettocht van Cardiff naar Greenham Common ketenen, op 5 september 1981, vrouwen zich vast aan het hek bij de ingang van de poort. Als protest tegen de komst van (Amerikaanse) kruisraketten met kernkoppen op de basis van Greenham Common, vestigen zich spontaan vele vrouwen in protestkampen rond de basis. Verspreid over de 8 toegangspoorten zijn groepen vrouwen permanent aanwezig om te protesteren tegen de opslag van en het oefenen met de kernwapens. Elk van de poorten wordt geschilderd in een kleur van de regenboog. Op 1 februari 1982 valt het besluit dat vanaf dat moment er alleen nog vrouwen in de kampen kunnen wonen. Jaren van geweldloze acties volgen, arrestaties, rechtszaken, ontruimingen, intimidatie. Winters van kou lijden omdat de caravans en tenten in beslag zijn genomen en het verdragen van de minachting en het geweld van politie en bevolking. Uit de collectie van spraakmakende acties die rond Greenham Common zijn gehouden een kleine selectie.

Op 12 december 1982 komen 30000 vrouwen en mannen samen voor de actie EMBRASE THE BASE. Een enorme kring van mensen omcirkelt de basis. Hekken worden neergehaald, er worden bloemen gezaaid. Op nieuwjaarsdag 1983 loopt een eindeloze rij vrouwen loopt over de basis naar de silo's waar de raketten opgeslagen liggen. En op de silo's dansen en zingen ze. De hekken om de basis worden overwonnen door ladders en kleding over het prikkeldraad.

Nadat het INF akkoord is afgesloten wordt de basis ontruimt en in maart 1991 zijn alle kernwapens terug getransporteerd naar de Verenigde

Staten. In januari 1994 wordt het op 1 na laatste kampje bij Blue Gate (Blauwe poort) opgeheven. Alleen het kamp bij Yellow Gate (Gele poort) blijft nog over.

Oktober 1994. Het kamp bestaat nu ruim 13 jaar. Als ik samen met Judith aan kom lopen, ontdekken we tot onze verbazing dat je zomaar op de basis kan komen. Er zijn wat bedrijfjes gevestigd en in de huizen waar vroeger Amerikaanse soldaten woonden, wordt nu paintball gespeeld. De voor veel geld gebouwde huizen met c.v. en dubbele beglazing dienen alleen nog als decor voor een spel dat je zou doen geloven dat de basis nog volop voor militaire doeleinden gebruikt wordt. Mensen in uniform met maskers op en geweer in de hand, rennen rond om elkaar te beschieten of om de president te vermoorden met hun verfkogels.

Wat verder op het terrein staan grote loodsen die gebruikt werden om de enorme vrachtwagens met raketten in op te slaan en de kleinere heuvels waarin de kernkoppen lagen. Verder de atoomschuilkelders, compleet met slaapplaatsen, douches, w.c.'s. Dit laatste stuk is nog wel verboden terrein, er rijden bewakingsauto's van de MOD (Ministery Of Defence, ministerie van defensie) rond en bij de ingang Yellow Gate zit nog steeds een militaire portier. Op het hele terrein zijn sporen van het actie-verleden te vinden: leuzen en prachtig beschilderde stenen bij Blue Gate, resten van vrouwentekens en leuzen op en om de basis en gaten in de hekken. Waarom eigenlijk nog een vrouwenkamp bij Yellow Gate als de basis niet meer actief is?

Aldermaston, Burghfield en Trident

Op een paar kilometer afstand van Greenham Common liggen de bij elkaar horende wapenfabrieken Burghfield en Aldermaston. In Aldermaston vindt de research plaats voor de kernkoppen die een paar kilometer verderop in A.W.E. (Atomic Weapons Establishment) Burghfield worden geproduceerd. Deze kernkoppen zijn bestemd voor de onderzeeërs van het Britse Trident project, waarvan de eerste (de Vanguard) inmiddels volledig bewapent is. Er zullen 4 van deze kernonderzeeers, ieder uitgerust met maximaal 16 Trident D-5 raketten met elk 8 kernkoppen, komen. Recentelijk is door de Engelse regering besloten om niet 128 maar 96 koppen per boot te installeren. Elk van deze koppen kan een eigen "doel" vernietigen dat tot 10.000 kilometer verderop ligt. Overigens is het Britse Trident project grotendeels een kopie van het Amerikaanse Trident programma. Elk van de kernkoppen heeft een vernietigingskracht van ongeveer 10 keer de bom op Hiroshima, één Trident-onderzeeër met 96 kernkoppen heeft dus een vernietigingskracht aan boord hebben van ruim 960 keer de bom op Hiroshima!

De kernkoppen voor het Trident project zullen tot het jaar 2000 door A.W.E. Burghfield geproduceerd worden. De totale kosten voor het hele Trident project komen volgens de voorstanders op zo'n 28 miljard gulden. Een realistischer schatting van Greenpeace (die ook met de kosten die pas gaan spelen bij de indienstneming rekening houdt) komt op rond de 92 miljard gulden. Uit onderzoek is gebleken dat de kans op een spontane ontploffing (een ongelukje) vlak onder de kernkop groter is dan 1 op miljoen. De kernkoppen worden over de weg van zuid Engeland naar de Trident-onderzeebootbasis in Schotland getransporteerd, een reis die ongeveer 3 dagen duurt (er mag alleen bij daglicht gereden worden, 's nachts is het TE GEVAARLIJK). Alsof dit alles nog niet erg genoeg is; uit de fabriek lekken radioactievestoffen die de omgeving vervuilen en zoals bekend, leukemie, andere vormen van kanker en geboorteafwijkingen kan veroorzaken.

Can We Save the World From Trident?

Met al deze vreselijke informatie in gedachten brachten Judith en ik samen met Katrina en Aniko een bezoek aan Burghfield en Aldermaston. De vrouwen

van het kamp ondernemen de tocht naar Burghfield bijna dagelijks om te kijken of er voorbereidingen worden getroffen voor het vertrek van een konvooi met kernkoppen. De belangstelling van de vrouwen op dit punt had tot gevolg dat er een enorme muur is gebouwd tussen het hek en de plek waar de konvooien voor vertrek gereed gemaakt worden. Gelukkig staat er dichtbij op het land van een boer een enorme eik van waaruit je prima uitzicht hebt op het stuk grond achter de muur.
Als er een konvooi vertrekt wordt de achtervolging ingezet, de vrouwen plaatsen een bord voor de autoruit: Wij volgen een nucleair konvooi.

Yellow Gate Women's Peace Camp

Het vrouwenvredeskamp bij de hoofdpoort, het enig overgeblevene van de 8 kampen, ligt naast een drukke verkeersweg. We worden hartelijk ontvangen door de vrouwen van het kamp, op het moment dat we het bezoeken zijn dat er vier: Katrina, Peggy, Rosy en Aniko. Dat is, als er geen speciale gebeurtenissen of acties zijn ook het gemiddelde (vaste) aantal vrouwen. Het kamp bestaat uit 2 caravans op een strook grond naast de hoofdpoort, een kampvuur (erg belangrijk!) met daaromheen een kring stoelen, een winkelwagen vol met vaatwerk, waslijn met spandoek, opslagplaats voor hout, soort kruiwagen om hout en water mee te halen etc. Verderop een grote open plek tussen de bosjes waar een aantal tenten en containers vol dekens, slaapzakken en matjes staan. Hier zetten wij ook onze tenten op. Daarna krijgen we een rondleiding over de basis en lopen naar de sanctuary (Nederlands: onschendbare plaats). De sanctuary is een erg mooi stukje land midden in het bos. Het is eigendom van de vrouwen en kan dus niet ontruimd worden. Er staan twee caravans en een tipi (Indiaanse tent) waarin Katrina bij mooi weer haar prachtige, kleurrijke doeken schildert die ze 'banners' (spandoeken) noemt. Deze banners zijn vaak enorm groot en zijn een soort beeldende vertaling van het leven op Greenham Common, acties en gevangenisstraf. Andere, nieuwere doeken worden wat abstracter en spiritueler. Verder is bij de sanctuary een moestuintje en wonen er twee dikke gebroeders kat. Het is echt een plek waar tot rust gekomen kan worden, maar.. 's nachts moet hier altijd iemand aanwezig zijn omdat deze plek evenals het kamp aan de hoofdpoort regelmatig belaagd wordt. Er zijn ruiten ingegooid, de auto is eens gestolen evenals het ondergoed van een vrouw. Er zijn dreigbrieven gevonden in de caravan en gekomen met de post. Een reden temeer waarom de vrouwen extra blij waren met de aanwezigheid van vijf "nieuwe" vrouwen in het kamp, al was het maar voor een paar dagen.

Terug bij het kamp aan de hoofdpoort eens uitgebreid in oude nieuwsbrieven gesnuffeld en werkelijk onder de indruk geraakt over de hoeveelheid acties die gevoerd zijn in de loop der tijd en geschrokken van de gevangenisstraffen die daarvan het gevolg waren. En zijn. De acties zijn vooral gericht tegen Trident, maar de vrouwen zijn ook actief tegen een wet die "criminal justice act" (een soort artikel 140) genoemd wordt door de regering en "criminal injustice act" (CIA) door de vrouwen. Deze wet houdt, kort en te simpel gezegd in dat mensen waarvan ze alleen al vermoeden dat ze op weg zijn naar een demonstratie o.i.d., gearresteerd mogen worden. Voor de Greenham vrouwen betekent deze wet dat het niet meer legaal voor ze is zich in het kamp te bevinden. Alleen al het je bevinden in het kamp kan je op max. 3 maanden gevangenis komen te staan!

Verder zetten de vrouwen zich ervoor in dat het gebied van de basis weer "common land" zal worden in plaats van in handen van de MOD en projectontwikkelaars te komen/blijven.

Tijdens ons bezoek werd duidelijk dat de vrouwen van het kamp op weinig steun en veel minachting van de plaatselijke bevolking kunnen rekenen. Dat er 5000 mensen in Burghfield en Aldermaston werken zal deze houding voor een deel verklaren. Ondersteuning en vooral de uitwisseling -wat doen wij hier en jullie daar- is erg belangrijk en motiverend voor beide partijen.

Een proces

Tijdens ons eerste bezoek besloot ik een maand later terug te komen voor een proces in Reading. Zes vrouwen die betrokken zijn bij het vrouwenvredeskamp werden aangeklaagd wegens "criminal damage". Op Hiroshimadag 1994 hebben zij negen hekken die de produktie van de Trident kernkoppen beschermen neergehaald.
Als ik op 3 november bij het gerechtshof aankom staan er al enige vrouwen buiten met een spandoek, geschilderd door Katrina.
Katrina en Peggy, die beiden terecht moeten staan zijn er en ik maak kennis met de vier andere vrouwen: Jane (die wel wat op mijn moeder lijkt), Sarah, een oudere vrouw die ooit zelf eens magistraat is geweest en Francis en Rachel,allebei zo'n 25 jaar.
Om 10 uur begint het proces en ik (die nog nooit een proces heb bijgewoond) moet me erg inspannen om alles te volgen. Gelukkig zit ik naast Klaske, een Nederlandse vrouw die al jaren in Engeland woont. Zij probeert me uit te leggen wat ik niet kan volgen,wat veel moeite kost omdat ze haar stem kwijt is. Langzaamaan komen er meer vrouwen ter ondersteuning, tijdens de twee dagen dat ik het proces volg zijn het er steeds gemiddeld 10.

Verder zijn er aanwezig: natuurlijk in de eerste plaats de zes vrouwen die terecht staan. De aanklager (Mr. Hodge), de klerk (de enige die de wet echt kent en de magistraten toelichting geeft) en tenslotte de drie magistraten, 2 mannen en 1 vrouw. Deze hebben alledrie een droog, afkeurend gezicht en 2 kijken er steeds geniepig over hun halve brilletje heen. De derde moet zichtbaar moeite doen niet in slaap te vallen. Al gauw blijkt dat het hof een heleboel getuigen heeft die allemaal hebben gezien dat deze zes vrouwen in het hek hebben geknipt. De vrouwen, die hun eigen verdediging voeren, geven alle 6 grif toe dat gedaan te hebben. Dit zorgt voor veel verwarring en onbegrip bij het hof. Tenslotte hebben de vrouwen verklaard onschuldig te zijn. Het verschil van interpretatie over wat "crimineel" is zorgt uiteraard voor een grote kloof tussen het Hof en de vrouwen. De verdediging van de vrouwen van Greenham Common bestaat uit een aanklacht. Een aanklacht tegen de voorbereiding van de massamoorden die deze wapens kunnen aanrichten. Katrina formuleerde het als volgt: "Stel, ik loop langs een huis. Het huis van Mr. Hodge. Het staat in brand en ik hoor een baby huilen. Ik sla een ruit in om het kind of zelfs Mr. Hodge te redden. Zou U mij aanklagen omdat ik het ruit had gebroken? De hekken rond Burghfield beschermen voorbereiding op massamoord. Ik voel het als een plicht deze vreselijke misdaad tegen de mensheid proberen te voorkomen."

Op het moment dat er geknipt wordt en men dat weet, ligt de hele produktie stil. Het proces was na 2 dagen nog niet afgelopen en werd pas een paar dagen later voortgezet, zodat ik het eind helaas niet heb meegemaakt. De vrouwen hebben ieder geldboetes opgelegd gekregen tot 400 pond (ongeveer fl. 1.100). Ze weigeren te betalen en zullen waarschijnlijk hun straf volgend jaar uit moeten zitten.

Als U de geweldloze acties van de vrouwen van Greenham Common financieel of moreel wilt steunen b.v. door het sturen van een kaartje of het lid worden van hun nieuwsbrief, het adres is: Greenham Common Women's Peace Camp, Yellow Gate, near Newburry, RG 147AS, Berkshire, England.

Voor financiële ondersteuning: Women's Peace Camp, Yellow Gate, account no: 1001630912B, Newburry Building Society, 70/72 Bartholomeusstreet, Newburry, Berkshire, England.

Yolanda Kriek

Bron: bezoek Greenham Common Women's Peace Camp; Judith de Lang.

JAPANSE OVERTUIGINGS TECHNIEKEN

Op uitnodiging van de Japanse regering bezochten 10 van de 15 'South Pacific Forum' (SPF) landen (Australië, Cook Eilanden, Fiji, Kiribati, Marshall Eilanden, Papua Nieuw Guinea, Solomon Eilanden, Tonga, Vanuatu en Western Samoa) en vertegenwoordigers van het Forum secretariaat een nucleaire 'seminar-tour'.

De tour, die plaatsvond van 4 tot 9 oktober 1994, omvatte ondermeer bezoeken aan kerncentrales, lezingen over Japans nucleaire beleid en bijbehorende veiligheidsaspecten en informele bijeenkomsten met beleidmakers op het gebied van de Japanse nucleaire politiek. In totaal participeerde 20 deelnemers uit de Pacific, met in hun portefeuille energie, milieu of buitenlandse betrekkingen. De 'seminar-tour' werd volledig gesponsord door de Japanse overheid en de Japan Atomic Energy Relation Organization.

Japan gaf met deze tour uitvoering aan een belofte, gedaan tijdens de South Pacific Forum bijeenkomst in 1992, waar Japan als waarnemer aan deelnam. Op deze bijeenkomst werd Japan geconfronteerd met sterke oppositie tegen haar verscheping van plutonium van Frankrijk naar Japan en de Japanse vertegenwoordigers zegden toe dat ze de Forum leden op de hoogte zouden houden van de ontwikkelingen / vooruitgang op het gebied van de plutonium transporten. Volgens een medewerker van het wetenschaps en techniek departement (Science and Technology Agency) is de tour georganiseerd omdat Japan van mening is dat "het gebrek aan kennis/begrip met betrekking tot het kernenergie beleid van Japan, heeft geleid tot vijandige campagnes" (tegen de plutonium transporten). 2 jaar geleden lieten staten in de Zuid Pacific hun afkeuring blijken over het plutonium transport met de Akatsukimaru dat eind 1992 Frankrijk verliet op weg naar Japan.

Eén van de toonaangevende kranten in Japan, Asahi Shinbun, merkte op dat "Deze 'seminar-tour lijkt wel op de 'free study tour' die worden georganiseerd door elektriciteit bedrijven (om de tegenstand tegen kernenergie te sussen), alleen nu gebruikt door regeringen tegen regeringen". In een interview met Asahi Shinbun zei Professor Rommi Alexander van de Kobe Universiteit dat hij zich kon voorstellen dat de Japanse regering de Pacific route wilde veiligstellen als vaste route voor haar plutonium transporten. Maar hij merkte ook op dat hij bij de anti-nucleaire beweging in de Zuid Pacific ook wantrouwen tegenover de grote landen waarnam. Landen die de Pacific bewoners hadden uitgelegd dat kernproeven veilig waren. Alexander betwijfeld dan ook of Japan er in zal slagen om de Pacific bewoners te overtuigen door deze Japanse aanpak. Enkele van de participanten uit de Zuid Pacific vertelden de Asahi Shinbun dat er weinig ruimte was voor het stellen van vragen. De weinige vragen die gesteld konden worden, werden op onbevredigende wijze beantwoord.

Verontruste NGOs hebben in een brief aan de Japanse regering opgemerkt dat "deze tour is niet alleen duidelijk verbonden met de Japanse plannen voor het vervoer van hoog radioactief afval over de oceaan in begin 1995, maar ook verbonden met de plannen om brandstofstaven in het buitenland te laten opwerken". Volgens de NGOs heeft de Japanse regering plannen voor 100 tot 200 verschepingen van plutonium, verarmd uranium, hoog en laag radioactief nucleair afval en andere nucleaire produkten. De transporten zouden de komende 10 tot 15 jaar gaan plaatsvinden.

Peter van der Vlies

Eerder gepubliceerd in: The Europe Pacific Solidarity Bulletin, Vol. 2 No. 7. (Bronnen: FIM intern, Citizens' Nuclear Information Center, Asahi Shinbun 1 oktober 1994 en Asami Evening News 11 oktober 1994.

MARSHALL EILANDEN

Opnieuw zijn er geheime Amerikaanse documenten gepubliceerd die aangeven dat Amerikaanse militairen in de jaren vijftig Marshall Eilanders willens en wetens hebben blootgesteld aan nucleaire fallout. Het 'test programma' had tot doel de effecten van nucleaire fallout in kaart te brengen. Een recent gepubliceerd rapport onthuld het bestaan van project 4.1, dat betrekking had op de Bravo waterstofbom die in 1954 op Bikini, één van de Marshall Eilanden, tot ontploffing werd gebracht en honderden Marshall Eilanders blootstelde aan nucleaire fallout. Tot nu toe werd beweerd dat het fallout incident een ongeluk was, maar de recente onthullingen van het Amerikaanse Departement voor Energie lijken er op te wijzen dat er sprake was van enige planning.

Peter van der Vlies

Eerder gepubliceerd in: The Europe Pacific Solidarity Bulletin, Vol. 2 No. 7.

VOOR MOEDER AARDE

Op 12 januari 1995 begint in Brussel de Europese langeafstandsvoettocht "Walk across Europe for a nuclear free world", georganiseerd door "voor moeder aarde". Deze tocht eindigt op 12 oktober 1995, internationale dag voor solidariteit met inheemse volkeren, in Moskou. "Voor moeder aarde" heeft in 1992 parallel aan de European Peace Pilgrimage 1992 de "Walk across America" georganiseerd. De laatste 10 dagen van beide tochten werden gezamenlijk afgelegd naar de Nevada Test Site.

De "Walk across Europe" wil aandacht vestigen op de sociale, economische en ecologische gevolgen van het atoomtijdperk en tevens konkrete alternatieven naar voren schuiven. De tocht zal ondermeer vergezeld worden van petities, straat-theater, symbolische en geweldloze akties, bezoeken aan Europese kernmachten etc..

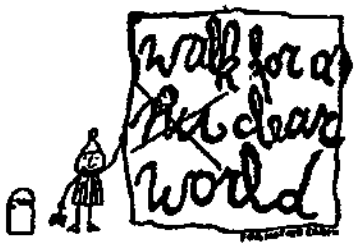

De globale route voor "Walk across Europe" is: Start op 12 januari in Brussel, Parijs 27 januari, Londen 24 februari, Antwerpen 11 maart, Frankfurt 5 april, Praag 2 mei, Wenen 22 mei, Bratislava 26 mei, Oekraine 18 juni, Kiev 23 juni, Tsjernobyl 2 augustus, Rusland 12 september, Eind in Moskou 12 oktober.

In maart zal deze voettocht door Nederland trekken. Op 14 maart zal er in Tilburg worden overnacht, 15 maart in de buurt van Boxtel, 16 maart in de buurt van Volkel en op 17 maart in Nijmegen. Zaterdag 18 maart is er een rust- en aktiedag gepland waarbij de kerncentrale van Dodewaard centraal zal staan.

"Voor moeder aarde Nederland" nodigt belangstellenden uit op woensdagavond 18 januari 1995 samen vorm en inhoud te geven aan akties rondom Dodewaard op zaterdag 18 maart. Tijd en plaats van de bijeenkomst: 19:30, Vredescentrum, Zuiderkerktrappen 1 (nabij de st. Stevenskerk), in Nijmegen.

Voor verdere gegevens, inschrijfformulieren en voor mensen die belangstelling hebben: contact adres "voor moeder aarde Nederland", Benno Linsen, Ottengas 29, 6511 TS Nijmegen, telefoon 080-223434. Het internationaal contact adres is: Zilverhof 19, 9000 België, telefoon +32-9-82333268.

Dirk Jan Dullemond.

Bronnen: Joop Zwart, Voor moeder aarde Nederland

NIEUWE NON-PROLIFERATIE POLITIEK

In KernInfo 6, 1994, werd bericht over dit project. Hoewel toen nog in de begin fase is er vooruitgang geboekt in het programma. Voor 1995 is een reeks 5 seminars op gezet onder de titel "1995: de bom voorbij?". De seminars worden allen gehouden in Amsterdam, bij TNI in de Paulus Potterstraat 20 van 13:00 tot 17:00. Onderstaand het programma:

1. Zondag, 26 februari: "Ontstaan, geschiedenis en betekenis van het NPV"
   Hoe is het Non-Proliferatie Verdrag (NPV), het internationale verdrag tegen de verspreiding van kernwapens, tot stand gekomen? Wat zijn de sterke punten en positieve ervaringen met dit verdrag? Wat zijn de zwakke punten of negatieve ervaringen? Hoe zijn de tegenstrijdige elementen van het verdrag te verklaren? Inhoeverre is de huidige internationale situatie veranderd ten opzichte van de jaren 60, de periode waarin het NPV tot stand kwam? En wat betekenen deze veranderingen voor de toekomst van het non-proliferatie regime?

2. Zaterdag, 25 maart: "Kernenergie, milieu en ontwikkeling"
   Waarom wil het NPV, dat als voornaamste doelstelling heeft de verspreiding van militaire nucleaire technologie tegen te gaan, aan de andere kant de verspreiding van civiele nucleaire technologie juist bevorderen? Is kernenergie nodig gezien de ontwikkelingsbehoeften van derde wereld-landen en gezien wereldwijde milieu problemen zoals het broeikas-effect? Wat zijn mogelijke alternatieven? En op welke manier kan daaraan gewerkt worden?

Zaterdag, 8 april, 14:00-17:00, Amsterdam: "Het nucleair debat". Met politici en vertegenwoordigers van de vredesbeweging.

3. Zaterdag, 22 april: "Kernbewapening en internationale conflicten"
   Is met het einde van het Oost-West conflict ook een einde gekomen aan de dreiging van een kernoorlog? Waarom leidt het bezit van plutonium in het ene geval wel tot een internationale crisis en in het andere geval niet? Hoe ontstaan conflicten zoals rond Noord-Korea en Irak? En wat kunnen burgers, non-gouvernementele organisaties (NGO's) en maatschappelijke bewegingen zoals de vredesbeweging daartegen doen?

4. Zaterdag, 20 mei: "Europese eenwording en kernbewapening"
   Zal de Europese integratie leiden tot een geïntegreerde Europese kernmacht? Welke rol speelt Nederland daarbij? Hoe zit het met de speciale positie van Duitsland? Hoe wordt in Oost-Europa en de voormalige Sovjet-Unie aangekeken tegen een mogelijke gezamenlijke Europese kernmacht en wat zouden de gevolgen daarvan zijn voor de Oost-West- en Noord-Zuid-verhoudingen en voor het internationale non-proliferatie regime? Welke rol kan Europa spelen om verspreiding van kernwapens tegen te gaan?

5. Zaterdag, 10 juni: "De resultaten van de NPV verlengingsconferentie"
   Wat is er gebeurd tijdens de conferentie over de verlenging van het NPV in april/mei in New York? Wat zijn de resultaten van deze conferentie? Hoe zal het toekomstige non-proliferatie regime eruit zien? Wat zijn de gevolgen daarvan voor de Noord-Zuid-verhoudingen? Hoe zullen ontwikkelingen in de derde wereld worden beïnvloed door het nieuwe non-proliferatie regime? Hoe staat het met de onderhandelingen over een algeheel verbod op kernproeven (CTBT-onderhandelingen)? Wat kunnen burgers, NGO's en sociale bewegingen bijdragen om te kunnen komen tot een kernwapenvrije wereld?

Aan de uitvoering van deze reeks werken tal van (landelijke en plaatselijke) organisaties waaronder Greenpeace Nederland, Interkerkelijk Vredesberaad, de

Nederlandse Kernstop Coalitie, Vrouwen voor Vrede en de Nederlandse sectie van Women's International League for Peace and Freedom (WILPF).

Groepen worden uitgenodigd plaatselijke bijeenkomsten te organiseren rondom de thema's. Voor plaatselijke initiatieven kan een beroep gedaan worden op de sprekers die voor de seminars zijn uitgenodigd. Hiervoor kan men kontakt opnemen met de coördinatiegroep (liefst schriftelijk): WISE, ter attentie van NPT-groep, Postbus 18186, 1001 ZB Amsterdam.

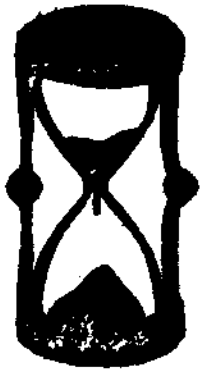

Een plaatselijk initiatief: Zaterdag 1 april, 11:00-17:00, "De bom voorbij?", studiedag over het NPV, kernbewapening, milieu en ontwikkeling. Buurtcentrum Bottendaal, B.v.d. Berghstraat 112-114, Nijmegen. Voor meer informatie: AMB, Begijnenstraat 34, 6511 WP Nijmegen, tel. 080-231708.

STELLINGNAME VAN DE NKC

Veel groepen hebben zich wereldwijd gebogen over hoe het nu verder zou moeten omtrend kernbewapening. Ook de groepen die binnen de Nederlandse Kernstop Coalitie zijn verenigd hebben zich daar over gebogen. Dat heeft geleid tot een stellingname waarbij de diverse specifieke standpunten van de deelnemende groepen niet in het gedrang is gekomen. Tevens sluit de stellingname naadloos aan bij de stellingname die de internationale coalitie waar de NKC bij is aangesloten. Zo poogt de NKC het lokale belang van een kernwapenvrije wereld te koppelen aan het wereldwijde belang van een kernwapenvrije wereld. De stellingname dateerd van 29 juni 1994. Sinds die tijd hebben politici en groeperingen er kennis van kunnen nemen en heeft de stellingname gedient als leiddraad voor verdere activiteiten.

Stellingname met betrekking tot algehele (nucleaire) ontwapening

INLEIDING

Hoewel het gevaar van een oost-west kernoorlog verdwenen is, blijft de dreiging van het gebruik van kernwapens de mensheid boven het hoofd hangen. Sinds de eerste Algemene Vergadering van de VN in januari 1946 heeft de grote meerderheid van de staten zich verplicht kernwapens uit te bannen. Afgezien van de afspraken over vermindering van de Amerikaanse en Russische kernwapen-arsenalen in de laatste 6 jaar, gaat de produktie door. De agenda van de Eerste Speciale Zitting over Ontwapening van 1978 is niet gerealiseerd. Als burgers en niet-gouvernementele organisaties die eraan werken de wereld te bevrijden van deze gesel, erkennen we de noodzaak onze inzet op alle gebieden te verhevigen en met elkaar over grenzen heen samen te werken om onze visie te verwezenlijken van een kernwapen-vrije planeet.

Met het einde van de Koude Oorlog leek de wereld verlost van de dreiging van een steeds toenemend, wereldwijd schrikbewind, dat we kennen als 'nucleaire afschrikking'. Momenteel echter, zitten we met enorme gevaren van de proliferatie van kernwapens, zowel verticaal -via ontwikkeling van 'verbeterde' kernwapens- als horizontaal. Een nieuwe wedloop om in het bezit te komen van kernwapens is al ontstaan, zowel tussen landen die de facto kernwapenstaat zijn (zoals India, Israël, Pakistan) en zgn drempellanden (zoals Irak en Noord Korea), als tussen deze landen en de 5 erkende kernwapenstaten (KWS), die hun nucleaire suprematie willen behouden. Ondertussen geeft het uiteenvallen van de voormalige Sovjet Unie (SU) aanleiding tot intense bezorgdheid over de veiligheid en proliferatie van nucleaire materialen en deskundigheid in de diverse onafhankelijke staten.

De uitdaging NU is tweeërlei: A) verdere proliferatie voorkomen en B) de kernwapenarsenalen geheel uit te bannen van een groter aantal landen dan voorheen. Dit moet worden bereikt in een internationaal klimaat dat minder stabiel is en waardoor het risico van escalatie van conventioneel wapentuig naar massavernietigingswapens wèl groter is dan voorheen. Het aantal landen dat over kernwapens beschikt kan langzamerhand toenemen en de hulpmiddelen van internationaal toezicht zijn zwak. Strategen ontwerpen nieuwe militaire doctrines en rechtvaardigingen voor kernwapens, gebaseerd op als nieuw ervaren bedreigingen. Desondanks geven de komende 2 jaar (1994 en 1995) een ongekende mogelijkheid om een doelmatig non-proliferatie regiem te bevorderen en om de weg te bereiden naar een uitbannen van de wereldwijde nucleaire dreiging. Wij doen een appèl op burgers in alle landen om krachtdadig hun rechten op bescherming tegen nucleaire besmetting zeker te stellen en om komende generaties en de planeet zelf te beveiligen.

De verlengingsconferentie in 1995 van het Nucleaire Non-Proliferatie Verdrag (NPV) kan een keerpunt worden in het atomair tijdperk. Het NPV moet zowel de horizontale proliferatie - het verder geografisch verspreiden van kernwapens en bijbehorende wapendragers -, als de verticale proliferatie - het ontwikkelen en steeds verder verbeteren van bestaande kernwapenarsenalen - tegen gaan. Maar, het NPV is in wezen een discriminatoir verdrag. Enerzijds verklaart het 5 landen tot 'Kernwapenstaten' (KWS) waarbij het faalt om hun bezit en ontwikkeling van kernwapens te veroordelen en hen ontslaat van de verplichting om hun nucleaire installaties en materialen te laten inspecteren. Anderzijds legt het strikte controle op aan de 'Niet-Kernwapenstaten' (N-KWS) met het doel om verschuiven van civiele nucleaire technieken en materialen naar militaire toepassing te voorkomen. Door verschillende rechten en plichten toe te kennen aan de 'hebbers' (KWS) en aan de 'niet-hebbers' (N-KWS), schenkt het NPV geloof aan de notie dat het bezit en ontwikkelen van kernwapens door een paar selecte landen een acceptabele oplossing is voor het wereldwijde probleem van vrede en veiligheid.

Het NPV werd in 1970 van kracht. In de Aanhef en in Artikel VI van het verdrag zijn de ontwapeningsdoelen vastgelegd: een snel beëindigen van kernproeven en de kernwapenwedloop, drastische vermindering van kernwapenarsenalen en uiteindelijk Algemene en Volledige Nucleaire Ontwapening. Sindsdien is weinig voortgang geboekt in die richting, al is na een jarenlange explosieve groei van de kernwapen-arsenalen de laatste jaren een aantal akkoorden over wapenvermindering gesloten. Een wezenlijk manco van het NPV is het ontbreken van instrumenten om voortgang af te dwingen, zelfs kriteria om (gebrek aan) voortgang te konstateren ontbreken. Het is zelfs niet mogelijk om de enorme uitbreiding van de arsenalen van de KWS als een schending van het verdrag aan te merken. Een andere tegenstrijdigheid in het NPV is dat het kernenergie bevordert en tegelijkertijd het militair gebruik, dat nauw verbonden is met civiele nucleaire technieken en materialen, probeert te controleren. De toekomst van het NPV is er van afhankelijk of beide tegenspraken op een doelmatige en niet-discriminerende wijze kunnen worden aangepakt.

De NPV-verlengingsconferentie in 1995 biedt de mogelijkheid om de onevenwichtige interpretatie van het NPV, waarin alleen het horizontale aspect van de proliferatie wordt benadrukt, aan de kaak te stellen. De Aanhef en Artikel VI moeten als hefboom worden gebruikt om nucleaire ontwapening af te dwingen. Echter, deze kaart moet niet worden overspeeld, omdat elementen van het NPV zeer belangrijk zijn geweest bij het terugdringen van de verspreiding van kernwapens. Het zou gevaarlijker zijn het voortbestaan van het NPV in de waagschaal te stellen. De verlengingsconferentie moet er één zijn in een reeks beslissende stappen om via non-proliferatie, en verder, te komen tot een kernwapen-vrije wereld.

De bij de Nederlandse Kernstop Coalitie aangesloten vredesorganisaties bepleiten dringend het volgende programma van maatregelen:

A: NAAR DE UITBANNING VAN KERNWAPENS

Hoewel algemene instemming om alle kernwapen-arsenalen te verwijderen, in de naaste toekomst niet waarschijnlijk is, zijn er onmiddellijk een aantal stappen nodig waarvoor steun van zowel regeringen als niet-gouvernementele organisaties dringend nodig is:

1 Een alomvattend teststopverdrag (CTBT)

Een CTBT, zoals al voorzien in de Aanhef van het gedeeltelijk teststopverdrag (PTBT, 1963) en hernoemd in de Aanhef van het NPV (1968), zou reeds lang geleden afgesloten moeten zijn. De huidige moratoria van de Franse, Russische en Amerikaanse regeringen hebben de weg geopend naar multilaterale onderhandelingen, die tot ons genoegen in de Conference on Disarmament (CD) zijn begonnen. Er kan ook een belangrijke rol zijn weggelegd voor de amenderingsconferentie van het PTBT. Maar, publieke druk om te bereiken dat een overeenkomst wordt afgesloten vóór de verlengingsconferentie van het NPV is dringend nodig.

Hoewel effektieve verificatie beslissend is, moet de tekst van een CTBT ook de weg openen voor verdere akkoorden over compensatie van slachtoffers, herstel van landrechten van inheemse volken en voorzieningen voor het schoonmaken en de economische ombouw van de definitief gesloten testgebieden. Pogingen om het CTBT te omzeilen door middel van het gebruik van nieuwe technieken moeten ook worden uitgebannen.

2 Sterkere verminderingen, na START 1 en 2

Het is dringend gewenst dat de meningsverschillen met Oekraine over haar nucleaire status en het ontmantelen van haar arsenaal zo snel mogelijk worden opgelost. Dat zal de aanzienlijke verminderingen die door de VS en Rusland onder START 1 en 2 zijn overeengekomen kunnen voltooien. Pas dan wordt het mogelijk om over verdere sterke verminderingen (START 3) in een multilateraal overleg (inclusief Groot Brittannië (GB), China en Frankrijk) te gaan onderhandelen. In het bijzonder bepleiten we verdere verlaging van de plafonds voor de aantallen dragers van strategische wapens en de snelle uitbanning van alle te land of op onderzeeërs gestationeerde raketten met meerdere kernkoppen evenals alle nog aanwezige (vanuit de lucht gelanceerde) tactische kernwapens.

Een belangrijke interim maatregel is een snel proces van de-aktivering, onder internationale inspectie, in zowel de VS als de vroegere SU dwz: verwijdering van kernkoppen van de raketten, van raketten uit de silos en van kernwapens voor bommenwerpers. De aanzienlijke investering die nodig is voor programmas voor versnelde ontmanteling en voor de bewaking van het vrijkomende splijtbaar materiaal moet aan de bestaande militaire begrotingen worden onttrokken. Ontmanteling moet worden begeleid door een systeem van verifieerbare registratie van alle kernwapens.

3 Aktieve bevordering van Kernwapen-Vrije Zones (KVZ)

Alle landen moeten de bestaande KVZ-verdragen ondertekenen en ratificeren. De VN moeten aandringen op onderhandelingen over het vestigen van zulke zones in andere gebieden, vooral in gebieden waar drempellanden zijn en staten die toch al kernwapens hebben.

4 De illegaliteit van kernwapens

Steun moet worden vergroot voor het World Court Project (WCP), dat een adviserende opinie zoekt van het Internationaal Hof van Justitie (IHJ) over de legale status van het gebruik van kernwapens in een gewapend conflict. In mei 1993 kwam de Wereld GezondheidsOrganisatie (WHO) formeel tot het besluit het IHJ te vragen zo'n opinie te leveren. Staten hebben nu tot 10 juni 1994 de tijd om geschreven inbreng te geven. In november 1993 werd een ondersteunende resolutie ter tafel gebracht in de Disarmament and International (First) Committee van de Algemene Vergadering van de VN. De resolutie werd ingetrokken onder druk van de Westerse KWS. Dit laat, beter dan iets anders, zien hoe belangrijk het is dat we hulp en ondersteuning bieden aan die

Niet-Gebonden landen en N-KWS die standvastig zijn tegenover economische en politieke druk.

5 Een Conventie voor de Uitbanning van Kernwapens

Het mag niet worden toegestaan dat 'minimale afschrikking' de geaksepteerde nieuwe doctrine wordt. Onderhandelingen moeten zo snel mogelijk worden geopend over een Conventie die ontwikkeling, produktie, testen, in voorraad houden, stationering, dreiging met en gebruik van alle kernwapens voor altijd verbiedt - analoog aan de Conventies voor Chemische en Biologische wapens. De overlevenden van Hiroshima en Nagasaki hebben dit al meer dan 40 jaren bepleit. De tekst-ontwerpen hiervoor, die door NGO's zijn opgesteld, moeten verder worden ontwikkeld en op ruime schaal verspreid. Gedetailleerde verificatie en voorzieningen die het onderling vertrouwen bevorderen zullen nodig zijn om zeker te maken dat landen met de technische mogelijkheden daartoe zich niet inlaten met geheime kernwapen-programmas.

B: VOOR HET BEHOUD EN DE VERLENGING VAN HET NPV

1 Verlenging van het NPV, maar niet onvoorwaardelijk

Het verdrag moet, volgens de tekst, in 1995 worden verlengd, de vraag is slechts voor hoelang en onder welke voorwaarden. Ondanks de ingebouwde discriminatie en de zwakke controle op naleving, zou een korte verlenging fataal zijn voor alle gedane non-proliferatie inspanningen. De verlenging voor onbeperkte tijd en de algemene akseptatie van het NPV hangt af van de bereidheid van de KWS om bindende afspraken te maken over veel verdergaande maatregelen tot ontwapening en om ondubbelzinnig een einde te maken aan de innovatie van kernwapens.

2 Verplichtingen van de kernwapenstaten

Tot nu toe zijn de KWS hun verplichtingen volgens Artikel VI van het NPV niet nagekomen. Afgezien van de gevaren van verticale proliferatie, ondermijnt verder onderzoek en ontwikkeling de geloofwaardigheid van de horizontale proliferatie. Maatregelen zoals: toezeggingen om af te zien van als-eerste-gebruiken (No-First-Use) en zowel positieve als negatieve veiligheidsassuranties zijn zeer urgent. Bijzondere aandacht moet nu worden gericht op sterkere vermindering (zie boven) van kernwapens, op tegengaan van miniaturisatie van kernwapens en tegen raket-programmas, en zeker tegen nieuwe programmas zoals het Britse Trident programma en de Franse M5/M45-systemen. Bovenal, moeten de huidige pogingen om snel een CTBT te bereiken energiek worden voortgezet.

3 Uitbreiding van deelname aan het NPV

Er moeten manieren worden gevonden om de onderhandelingen over deelnemen aan het internationale non-proliferatie regiem te veralgemeniseren, teneinde zo veel mogelijk staten onder het NPV te brengen. Zulke druk zal het meest doelmatig zijn als die wordt uitgeoefend door leden van de Niet-Gebonden Beweging (NAM), eerder dan door de KWS zelf.

C: VERSTERKING VAN HET NON-PROLIFERATIE REGIEM

Eerder dan het NPV te amenderen, bepleiten wij het aannemen van de volgende additionele voorstellen om het totale systeem van controle op proliferatie van kernwapens te verbeteren. De bewaking van non-proliferatie maatregelen moeten met niet-militaire middelen worden uitgevoerd.

1 Hervormingen van het IAEA (Internationaal Atoom Energie Agentschap)

Dat betekent het bevorderen van:

- grotere doorzichtigheid naar de lidstaten en het grote publiek;
- strikte onpartijdigheid;
- een grote toename van financiële middelen;

- korrektie van de 'onbalans in veiligstelling', waarbij grote delen van de begroting aan een paar landen worden besteed;
- minder promotie van kernenergie en vervanging deze promotie door programmas voor veiligheid; bewaking; het verlenen van (onderzoek) opdrachten voor afvalverwerking; en verificatie van kernwapen-ontwapeningsovereenkomsten;
- de herziening van het mandaat van het IAEA met betrekking tot kernwapens en kernenergie.

2 De autoriteit van het IAEA vergroten

Dat betekent het toestaan van:

- onaangekondigde inspecties op korte termijn en op iedere lokatie en in ieder land;
- speciale en 'uitdagende' inspecties op verzoek van individuele landen;
- het recht op informatie over, inspectie en goedkeuring van nieuwe nucleaire installaties;
- het gebruik van andere verificatie methoden - bijv waarneming met satellieten;
- maatregelen om het ontduiken te verminderen, inclusief verificatie door burgers en actieve ondersteuning van informanten.

3 Controle op plutonium en splijtbaar materiaal van wapenkwaliteit

Dat betekent het invoeren van:

- een onmiddellijke totale stop op alle produktie en gebruik van wapenkwaliteit materiaal, inclusief plutonium, hoog verrijkt uranium en tritium;
- toepassing van volledige veiligheidsmaatregelen op de KWS en op alle internationale verplaatsing van nucleair materiaal, inclusief het splijtbaar materiaal van ontmantelde kernwapens;
- de geleidelijke afbouw van nucleaire opwerking;
- strikte beperking van Laser Isotopen Scheiding en andere aan kernwapens gerelateerde R&D (onderzoek en ontwikkeling);
- standaardisering van controles op export van zgn dubbel te gebruiken (dual use) zaken, op voorwaarde dat hun voortgang afhangt van dezelfde beperkingen die op de leveranciers worden toegepast.

4 Controle mechanisme voor systemen van wapendragers

Dat betekent het bevorderen van:

- de ontmanteling van alle strategische kernwapensystemen;
- het wereldwijd verbieden van proeven met ballistische raketten;
- het te voren aankondigen van alle raketlanceringen;
- beperkingen van het militair gebruik van de techniek om vanuit satellieten wapens te lanceren (satellite launch vehicle);
- plaatsing van het Raket Technologie Controle Regime onder auspiciën van de VN en het aanhalen van de beperkingen op de raket produktie;
- het versterken van internationale samenwerking voor burgerlijke ruimte projecten.

D: EEN ALTERNATIEF VEILIGHEIDSSYSTEEM

Tegengaan van proliferatie en voortgaan naar de uitbanning van kernwapens kan niet geïsoleerd worden nagestreefd. De wereld heeft meer dan ooit behoefte aan een wereldwijd systeem van alomvattende algemene veiligheid, gebaseerd op samenwerking en geweld-vrije middelen. Dat eist een verreikende ombouw van veiligheidsconcepten, de inzet van veel grotere financiële middelen en menskracht én een reeks belangrijke institutionele en politieke veranderingen. Deze laatsten moeten omvatten: preventieve diplomatie, vredevolle oplossing van konflikten, vredeshandhaving met minimale strijdkrachten en sterk verminderde produktie van en handel in conventionele wapens. Een gedemocratiseerde en hervormde VN kan een beslissende rol spelen om zo'n systeem tot stand te brengen. Tezelfdertijd moeten burgers van alle landen aanhoudend blijven pogen om landen en volkeren die het risico lopen van een militaire confrontatie - of daar

al in zijn betrokken - nader tot elkaar te brengen. Als verzoening en wederzijdse tolerantie niet horen tot de politieke prioriteiten, hebben maar weinig voorstellen tot ontwapening enige kans op succes.

Deelnemende organisaties in de Nederlandse Kernstop Coalitie (NKC): Anti-Militaristies OnderzoeksKollektief (AMOK); Beweging Weigering Defensiebelasting (BWD); Doopsgezinde VredesGroep (DVG); European Peace Pilgrimage 1992 (EPP); Franciskaanse Vredeswacht (FrVw); Humanistisch VredesBeraad (HVB); InterKerkelijk Vredesberaad (IKV); Kerk en Vrede (K&V); Nederlandse Vereniging voor Medische Polemologie (NVMP); Oecumenisch Vredesforum van Europeses Katholieken, sectie Nederland (OVEK), Pax Christi Nederland; Peace Brigades International (PBI); Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers); Stichting Voor Aktieve Geweldloosheid (SVAG); Stop de wapenwedloop; Vereniging Dienstweigeraars (VD); Vereniging van Juristen voor de Vrede (VJV); Vrouwen voor Vrede; Vrouwen tegen Kernwapens; Women's International League for Peace and Freedom (WILPF);

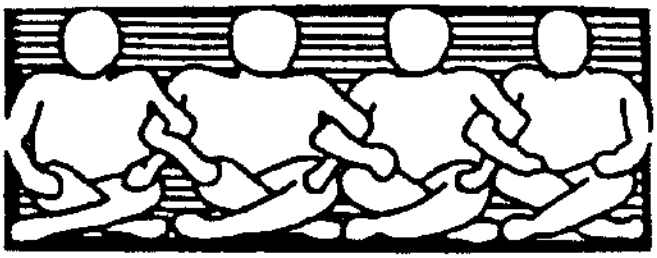

Het secretariaat van de NKC is als volgt te bereiken: Nederlandse Kernstop Coalitie, p/a Herenstraat 9, 6701 DG Wageningen. Telefoon 08370-23481, Telefax 08370-23588 en E-mail (Voor de techneuten onder ons): epp92@gn.apc.orgofepp92@antenna.nl

Kernafval volgens ministerieel dossier geen probleem

'Meer kerncentrales zonder gevaar mogelijk'

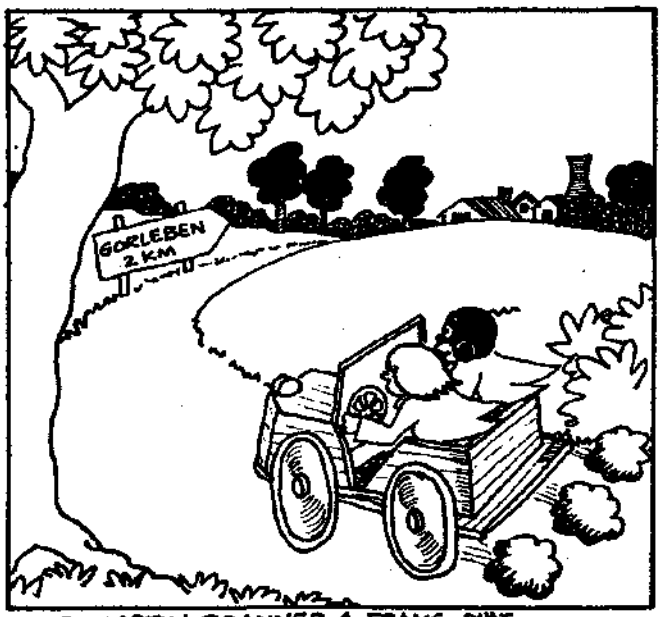

NAAR MARTIN BRANNER & FRANS PIET.

WORDT VERVOLGD....

Kalender voor 1995

December 1994 - augustus 1995: Interfaith Pilgrimage for Peace and Life, van Auswitz naar Hiroshima.

Januari:
Januari 1995 - oktober 1995: For Mother Earth, vredestocht van Brussel naar Moskow.
23 - 27: 4e prepcomm voor de NPV verlenings conferentie, New York.
26: 50ste verjaardag van de ontzetting van Auswitz.

Februari:
13-14: 50 jaar na het bombardement op Dresden.

Maart:
80ste verjaardag van WILPF.
8: internationale vrouwendag.
28: 15 jaar na de ramp in Harrisburg (Three-Mile Island), Verenigde Staten.
12-13: 75ste verjaardag van Pax Christi Internationaal.

April:
17 april - 12 mei: Non-Proliferatie verlenings conferentie, New York.
17 - 22: aktie week, "towards a weaponsfree furure, New York.
23: Parade for the planet, New York.
25: 50 jaar na de opening van de conferentie voor het opstellen van het VN-handvest.
26: 9 jaar na de ramp in Chernobyl.

Mei:
start van de grootte vredes mars voor de uitbanning van kernwapens, langs 11 routes van belangrijke steden naar Hiroshima en Nagasaki.
8: 50 jaar na het einde van de tweedewereldoorlog in Europa.
24: internationale vrouwendag voor ontwapening.

Juni:
4: internationale dag van kinder slachtoffers van oorlog.
26: 50 jaar na de ondertekening van het VN handvest.

juli:
16: 50 jaar na de eerste kernproef (Trinity), in Alamagordo, VS.

Augustus:
1: 20 jaar Helsinki verdrag (CVSE)
1-6: 80ste verjaardag van de WILPF, Helsinki.
3-9: wereldconferentie tegen atoombommen en waterstofbommen.
6: 50 jaar na de atoomaanval op Hiroshima.
9: 50 jaar na de atoomaanval op Nagasaki.
15: 50 jaar na de capitulatie van Japan.
30-8 september: NGO vrouwen forum, in Beijing.

Gebruik onderstaande bon voor een abonnement op KERNINFO.
Stel het niet uit, doe het nu!

Naam:

Adres:

Postcode en Plaats:

O wil een abonnement op KERNINFO en zal daartoe jaarlijks ƒ 20,- overmaken op girorekening 591 24 20, tnv VRIENDEN VAN EPP'92 te Eindhoven, ovv abo KERNINFO.

Insturen aan: EPP'92,
A Sniederslaan 14
5615 GE EINDHOVEN

handtekening